

VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO, VYKDYMO IR PRIEŽIŪROS KAUNO LOPŠELYJE-DARŽELYJE „ŠILELIS” TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vaikų maitinimo organizavimo, vykdymo ir priežiūros Kauno lopšelio-darželio “Šilelis” tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja vaikų, ugdomų Kauno lopšelyje-darželyje „Šilelis” (toliau – Įstaiga), maitinimą.
2. Tvarkos aprašo tikslas – nustatyti vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, maitinimo organizavimo dalyvių funkcijas ir užtikrinti vaikų sveikatai palankios mitybos organizavimą, maisto saugą ir geriausią kokybę, kad būtų patenkinti vaikų maisto medžiagų fiziologiniai poreikiai, ugdomi sveikos mitybos įgūdžiai.

II. SĄVOKOS IR JŲ APIBRĖŽIMAI

3. Šiame apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžimai:
 - 3.1. **Cukrūs** - monosacharidai ir disacharidai, esantys maisto produkte.
 - 3.2. **Greitai gendantis maisto produktas** - šviežias, atvėsintas arba sušaldytas maisto produktas, kuriam laikyti ir vežti reikalinga tam tikra temperatūra, kurioje jis išlieka saugus vartoti.
 - 3.3. **Iš dallies hibridinti (iš dalies sukietinti, iš dalies hidrogenizuoti) augaliniai riebalai** - skysti augaliniai aliejai, hidrinimo proceso metu paversti pusiau kietais.
 - 3.4. **Patiekalas** - paprastai vienoje lėkštėje patiekiamas vartoti šaltas ar šiltas maistas.
 - 3.5. **Pridėtiniai cukrūs** - gėrimo ar patiekalo gamybos metu įdėta sacharozė, fruktozė, gliukozė, gliukozės sirupas, fruktozės sirupas, gliukozės-fruktozės sirupas ir kitų formų monosacharidai ir disacharidai, taip pat cukrūs, esantys įdėtame meduje, sirupuose, vaisių sultyse ir vaisių sulčių koncentratuose.
 - 3.6. **Pritaikytas maitinimas** - maitinimas, kuris užtikrina tam tikro sveikatos sutrikimo (alergija tam tikriems maisto produktams, virškinimo sistemos ligos ar remisinės jų būklės ir kt.) nulemtą, asmens individualių maisto medžiagų ir energijos poreikių patenkinimą, parenkant toleruojamus maisto produktus, jų gamybos būdą, konsistenciją ir valgymo režimą, ir yra raštiškai rekomenduojamas gydytojo.
 - 3.7. **Šiltas maistas** - maistas, patiekiamas kaip karštas patiekalas, iki patiekimo vartoti laikomas ne žemesnėje kaip +68 °C temperatūroje.
 - 3.8. **Tausojantis patiekalas** – maistas, pagamintas maistines savybes tausojančiu gamybos būdu: virtas vandenyje ar garuose, troškintas, pagamintas konvekciniėje krosnelėje, keptas įvyniojus popieriuje ar folijoje. Tausojantiems patiekalams nepriskiriami tarkuotų bulvių patiekalai.
 - 3.9. **Šaltas užkandis** - maisto produktas ar šaltas patiekalas, neįtrauktas į valgiaraštį.

- 3.10. **Maisto davinys** – lengvai paruošiami arba paruošti maisto produktai ar patiekalai, kurie išduodami tam tikram laikotarpiui, kad būtų galima saugiai nešti, vežti ar kitaip transportuoti.
- 3.11. **Maitinimo organizavimo specialistas** – Biuro Maitinimo organizavimo skyriaus specialistas, vykdamas maitinimo organizavimo priežiūrą lopšelyje-darželyje.
- 3.12. **Neesminis valgiaraščio pakeitimas** – valgiaraščio pakeitimas, kai pakeitus vieną tos pačios maisto produktų grupės produktą ar patiekalą kitu, valgiaraščio maistinė ir energinė vertė išlieka tokia pati arba pakinta, nenukrypstant nuo rekomenduojamų paros normų daugiau kaip 5 procentus.
- 3.13. **Perspektyvinis valgiaraštis** – ne mažiau kaip 15 darbo dienų sudarytas ir lopšelio-darželio direktoriaus patvirtintas valgiaraštis.
- 3.14. **Preliminarus valgiaraštis-reikalavimas** – kitai darbo dienai parengtas valgiaraštis vadovaujantis perspektyviniu valgiaraščiu pagal einamosios dienos valgančiųjų skaičių, nepatvirtintas lopšelio-darželio direktoriaus.
- 3.15. **Valgiaraštis** – numatomų patiekti vartoti dienos maisto produktų ir patiekalų sąrašas.
- 3.16. **Valgiaraštis-reikalavimas** – valgiaraštis, parengtas vadovaujantis perspektyviniu valgiaraščiu pagal einamosios dienos valgančiųjų skaičių ir patvirtintas lopšelio-darželio direktoriaus.
- 3.17. **„Valga IS“** – maitinimo administravimo lopšelyje-darželyje informacinė sistema, kurioje tvarkomi maitinimo valdymo ir apskaitos duomenys (rengiamas perspektyvinis valgiaraštis, patiekalų technologinės kortelės, valgiaraščiai-reikalavimai, tvarkomi ir kaupiami maisto produktų sandėlio apskaitos duomenys).
- 3.18. **Visuomenės sveikatos specialistas** – Kauno miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuras) visuomenės sveikatos specialistas, vykdamas visuomenės sveikatos priežiūrą lopšelyje-darželyje.
- 3.19. Kitos Apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakyme Nr. V-964 „Dėl Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakyme Nr. V-675 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 15:2005 „Maisto higiena“ patvirtinimo“, Geros higienos praktikos taisyklėse (toliau – Taisyklės).

III. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO BENDRIEJI REIKALAVIMAI

4. Įstaigos direktorius atsako už tai, kad būtų sudarytos sąlygos vaikų maitinimui organizuoti.
5. Direktorius bei jo paskirti atsakingi asmenys atsako už vaikų maitinimo organizavimą ir Tvarkos aprašo nuostatų įgyvendinimą.
6. Maisto produktų tiekimas, maisto tvarkymo vietos įrengimas ir maisto tvarkymas atitinka 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463) (toliau- Reglamentas (EB) Nr.178/2002), 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr.852/2004 dėl maisto produktų higienos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 34 tomas, p.319) (toliau-Reglamentas (EB) Nr.852/2004) ir Reglamentas (EB) Nr.853/2004 reikalavimus.
7. Jei sudaroma sutartis su vaiko atstovais pagal įstatymą, dėl vaiko maitinimo iš namų atsineštu maistu, už maisto saugą ir kokybę atsako vaiko atstovai pagal įstatymą. Sutartyje dėl vaiko maitinimo iš namų atsineštu maistu, turi būti nuostata apie draudžiamus atnešti maisto produktus, išvardytus Aprašo 14 punkte. Sutartis dėl vaiko maitinimo iš namų atsineštu maistu sudaroma, kai Lopšelyjedarželyje ugdomas vaikas, kuriam reikalingas pritaikytas maitinimas.

8. Sudarant sutartis dėl maisto produktų tiekimo Lopšeliui-darželiui (toliau- Maisto produktų tiekimo sutartis), Maisto produktų tiekimo sutartyje turi būti numatyta atsakomybė už maisto produktų, neatitinkančių aprašo reikalavimų, tiekimą ir vaikų maitinimo paslaugos teikimo organizavimą karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio laikotarpiu. Maisto produktų tiekimo sutartis nesudaromos su į „Nepatikimų maisto tvarkymo subjektų sąrašą“, skelbiamą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos internetinėje svetainėje, įtrauktais maisto produktų tiekėjais. Rekomenduojama sudaryti maisto produktų sąrašą su konkrečiais tiekiamų maisto produktų pavadinimais, maisto produktų sudėtimi, grynuoju kiekiu, apdorojimo būdu (pvz., atšaldytas), kuris pridedamas prie Maisto produktų tiekimo sutarties.
9. Vaikų maitinimas organizuojamas laikantis maisto saugos ir maisto tvarkymo reikalavimų, nustatytų Reglamente (EB) Nr. 852/2004, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. rugsėjo 1 d. įsakyme Nr. V-675 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 15:2005 „Maisto higiena“ patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. kovo 9 d. įsakyme Nr. V-168 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 26:2006 „Maisto produktų mikrobiologiniai kriterijai“ patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gegužės 2 d. įsakyme Nr. V-417 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 16:2011 „Medžiagų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, specialieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ ir sudarant sąlygas kiekvienam vaikui pavalgyti prie švaraus stalo.
10. Kiekvieną dieną vaikai gauna šilto maisto.
11. Maisto patiekimas atitinka Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu 2018-04-10 Nr. V-394 patvirtinto „Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo“ 6 priedo reikalavimus.
12. Maitinimai skirstomi į – pusryčius, pietus, vakarienę. Pusryčiams vaikas turi gauti 20–25 proc., pietums – 30–35 proc., vakarienei – 20–25 proc., rekomenduojamo paros maisto raciono kaloringumo, nustatyto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 25 d. įsakyme Nr. 510 „Dėl Rekomenduojamų paros maistinių medžiagų ir energijos normų tvirtinimo“, jei tokie maitinimai numatyti valgiaraščiuose. Jei vaikai maitinimų metu turi galimybę patys įsidėti maisto, šio punkto nuostatos netaikomos. Maitinimai gali būti organizuojami išduodant maisto daivinius, skirtus maitinti ne darželyje (ne ilgesnėms kaip 1 dienos išvykoms į varžybas ar kitus renginius) taip pat jei organizuojamas nemokamas maitinimas vaikams, kuriems reikalingas pritaikytas maitinimas, tačiau pritaikyto maitinimo patiekalų įstaigos virtuvėje pagaminti nėra galimybių. Maisto daiviniai gali būti gali būti išduodami karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio laikotarpiu, jei tuo metu sustabdomas vaikų maitinimo paslaugų teikimas Lopšelyje-darželyje.
13. Vaikams maitinti rekomenduojami šie maisto produktai: daržovės, vaisiai, uogos ir jų patiekalai; grūdiniai (viso grūdo gaminiai, kruopų produktai, duonos gaminiai); ankštinės daržovės; pienas ir pieno produktai (rauginti pieno gaminiai, po rauginimo termiškai neapdoroti); kiaušiniai; liesa mėsa (neužšaldyta); žuvis ir jos produktai (neužšaldyti); aliejai; turi būti mažiau vartojama gyvūninės kilmės riebalų: kur įmanoma riebi mėsa ir mėsos gaminiai turi būti keičiami liesa mėsa, paukštiena, žuvimi ar ankštinėmis daržovėmis; geriamasis vanduo. Maisto daiviniams sudaryti rekomenduojami maisto produktai: daržovės; vaisiai; grūdiniai (viso grūdo gaminiai, kruopos, kruopų produktai, duonos gaminiai ir kt.); ankštinės daržovės; pienas ir pieno produktai (rauginti pieno gaminiai, po rauginimo termiškai neapdoroti); kiaušiniai; riešutai; liesa mėsa; žuvis ir jos produktai; aliejai; sultys; sriubos; geriamasis vanduo. Draudžiama maisto daivinius išvykoms sudaryti iš greitai gendančių maisto produktų. Sudarant maisto daivinius ilgesniam laikui (pvz., karantino metu) rekomenduojama keisti maisto daivinių sudėtį, atsižvelgiant į maisto daivinius gaunančių vaikų poreikius.
14. Vaikų maitinimui lopšelyje-darželyje draudžiamos šios maisto produktų grupės: bulvių, kukurūzų ar kitokie traškučiai, kiti riebaluose virti, skrudinti ar spraginti gaminiai; saldainiai;

šokoladas ir šokolado gaminiai; valgomieji ledai; pieno produktai ir konditerijos gaminiai su glajumi, glaistu, šokoladu ar kremu; kramtomoji guma; gazuoti gėrimai; energiniai gėrimai; nealkoholinis alus, sidras ir vynas; gėrimai ir maisto produktai, pagaminti iš (arba kurių sudėtyje yra) kavamedžio pupelių kavos ar jų ekstrakto; cikorijos, gilių ar grūdų gėrimai (kavos pakaitalai); kisieliai; sultinių, padažų koncentratai; padažai su spirgučiais; šaltai, karštai, mažai rūkyti mėsos gaminiai ir mėsos gaminiai, kurių gamyboje buvo naudojamos rūkymo kvapiosios medžiagos (jie leidžiami bendrojo ugdymo įstaigose organizuojamų vasaros stovyklų metu ar sudarant maisto paketus į namus); rūkyta žuvis; konservuoti mėsos ir žuvies gaminiai (jie leidžiami bendrojo ugdymo įstaigose organizuojamų vasaros stovyklų metu ar sudarant maisto paketus į namus); strimelė, pagauta Baltijos jūroje; nepramoninės gamybos konservuoti gaminiai; mechaniškai atskirta mėsa, žuvis ir maisto produktai, į kurių sudėtį įeina mechaniškai atskirta mėsa ar žuvis; subproduktai ir jų gaminiai (išskyrus liežuvius ir kepenis); džiūvėsėliuose volioti ar džiūvėsėliais pabarstyti kepti mėsos, paukštienos ir žuvies gaminiai; maisto papildai; maisto produktai, pagaminti iš genetiškai modifikuotų organizmų (toliau – GMO), arba maisto produktai, į kurių sudėtį įeina GMO; maisto produktai, į kurių sudėtį įeina iš dalies hidrinti augaliniai riebalai.

15. Patiekalų gaminimo ir patiekimo reikalavimai:

- 15.1. patiekiamas šiltas maistas turi būti gaminamas ir patiekiamas tą pačią kalendorinę dieną;
 - 15.2. patiekiamas maistas turi būti kokybiškas ir įvairus;
 - 15.3. pirmenybė teikiama maistines savybes tausojantiems patiekalų gamybos būdams; maisto pervirimas, perkepimas, prideginimas draudžiamas;
 - 15.4. gaminant maistą neturi būti naudojami prieskonių mišiniai, kurių sudėtyje yra maisto priedų;
 - 15.5. kiekvieną dieną turi būti patiekta daržovių ir vaisių (rekomenduojama sezoninių, šviežių);
 - 15.6. kiekvieną dieną turi būti patiektas patiekalas iš augalinės kilmės maisto produktų;
 - 15.7. daržovių (išskyrus bulves) ar vaisių garnyras turi sudaryti ne mažiau kaip 1/3 patiekalo svorio;
 - 15.8. jei patiekalui gaminti naudojama malta mėsa ar žuvis ir virtuvėje yra sąlygos ją sumalti, ji turi būti malama patiekalo gaminimo dieną;
 - 15.9. tas pats patiekalas neturi būti tiekiamas dažniau nei kartą per savaitę, išskyrus gėrimus, garnyrus ir šaltus užkandžius (reikalavimas netaikomas pritaikyto maitinimo valgiaraščiams);
 - 15.10. karštas pietų patiekalas turi būti iš daug baltymų turinčių produktų (mėsa, paukštiena, žuvis, kiaušiniai, ankštinės daržovės, pienas ir pieno produktai) ir angliavandenių turinčių produktų. Su karštu patiekalu turi būti patiekiamas daržovių (išskyrus bulves) ar vaisių garnyras. Reikalavimas netaikomas patiekalams iš augalinės kilmės maisto produktų;
 - 15.11. valgymo metu ant stalų nėra padėta druskos, cukraus, pipirų, garstyčių;
 - 15.12. pienas ir kiti gėrimai vaikams netiekiami šalti, rekomenduojama temperatūra ne žemesnė kaip 15°C;
 - 15.13. atsižvelgiant į sezoniškumą, keisti patiekalus ar jų žaliavas šviežiais (pvz.: raugintų kopūstų sriubą į šviežių kopūstų sriubą, burokėlių sriubą į šaltibarščius ir pan.), (*priedas Nr. 6*);
 - 15.14. maistas patiekiamas estetiškai.
16. Įstaigoje sudarytos higieniškos sąlygos nemokamai atsigerti geriamojo vandens kambario temperatūros, pvz.: pilstomo iš geriamajam vandeniui skirtų indų, net jei vaikai nemaitinami. Vandeniui atsigerti naudojami asmeninio naudojimo arba vienkartiniai puodukai, stiklinės, puodeliai.
17. Draudžiama naudoti susidėvėjusius, ištrupėjusius, įskilusius, apdaužytais kraštais indus, aliuminius indus ir įrankius bei vienkartinius įrankius.

18. Įstaigoje vaikų priėmimo–nusirengimo patalpoje, matomoje vietoje turi būti skelbiama:
 - 18.1. einamosios savaitės valgiaraščiai (nurodant visus patiekalus ir gėrimus);
 - 18.2. maisto pasirinkimo piramidės, maisto produktų ženklinimo simboliu „Rakto skylutė“ plakatai ar kita sveiką mitybą skatinanti informacija (gali būti ir grupės patalpoje);
 - 18.3. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos nemokamos telefono linijos numeris (skambinti maitinimo organizavimo klausimais).
19. Įstaigos interneto svetainėje, turi būti skelbiama vieša prieiga: Tvarkos aprašas, juridinis ar fizinis asmuo, teikiantis maisto produktų tiekimo paslaugas, ir valgiaraščiai, karantino, ekstremalios situacijos, ekstremalaus įvykio ar įvykio laikotarpiu turi būti skelbiama informacija apie vaikų maitinimo organizavimo sąlygas, jei jos keičiamos.
20. Įstaiga dalyvauja Vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programose, finansuojamose Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.
21. Jei mokykloje maitinami suaugę asmenys, jiems Įstaigoje neturi būti pateikiami Tvarkos aprašo reikalavimų neatitinkantys maisto produktai ar patiekalai vaikų maitinimo metu.
22. Įstaigoje negali būti reklamuojami maisto produktai, išvardyti atitinkamai Tvarkos aprašo 14 punkte.

IV. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMAS

23. 1–7 metų amžiaus vaikų maitinimo organizavimas:
 - 23.1. vaikai maitinami ne rečiau kaip kas 3,5 val. pagal valgiaraščius nustatytu maitinimo grafiku:
 - Pusryčiai – nuo 8.30 val. iki 9.00 val.;
 - Pietūs – nuo 12.00 val. iki 12.30 val.;
 - Vakarienė – nuo 15.30 iki 16.00 val.;
 - 23.2. maisto atsiėmimo grafikai, su kuriais supažindintos grupių mokytojų padėjėjos ir virtuvės darbuotojai, yra iškabinami informaciniame stende prie virtuvės;
 - 23.3. atskiri valgiaraščiai sudaromi 1–3 ir 4–7 metų vaikams ir alergiškiems vaikams;
 - 23.4. 80 proc. vaikams patiekiamų patiekalų yra tausojantys patiekalai;
 - 23.5. pritaikytas maitinimas organizuojamas atsižvelgiant į tėvų pateiktus prašymus (*priedas Nr. 4,5*) ir raštiškus gydytojo nurodymus (Forma Nr.027 – 1/a);
 - 23.6. jei pritaikyto maitinimo patiekalų lopšelio-darželio virtuvėje pagaminti nėra galimybių, vaikai, kuriems skirtas pritaikytas maitinimas, gali būti maitinami tą dieną savo iš namų atneštu maistu. Iš namų atneštas maistas laikomas ir patiekiamas tinkamos temperatūros (*priedas Nr.3*);
 - 23.7. jei vaiko atstovai pagal įstatymą vaikui įdeda maisto papildomai, įdėtas maistas turi atitikti Tvarkos aprašo 14 punkto reikalavimus;
 - 23.8. lopšelis-darželis Kauno miesto savivaldybės nustatyta tvarka organizuoja nemokamą priešmokyklinio amžiaus vaikų maitinimą (nemokami pietūs), nevertinant šeimos pajamų;
 - 23.9. nemokamas priešmokyklinio amžiaus vaikų maitinimas yra skiriamas nuo sekančios dienos kai gaunamas Kauno miesto savivaldybės administracijos socialinės paramos skyriaus sprendimas dėl socialinės paramos mokiniui skyrimo.
24. Tėvai (globėjai):
 - 24.1. turi teisę pasirinkti maitinimų skaičių, pateikiant prašymą lopšelio-darželio direktoriui (*priedas Nr. 1,2*);
 - 24.2. apie planuojamus kito mėnesio maitinimų pakeitimus tėvai privalo informuoti iki einamo mėnesio paskutinės darbo dienos;
 - 24.3. jeigu vaikas nevalgo pusryčių ar vakarienės, jį privalo atvesti ar pasiimti iš grupės po/iki vaikų maitinimosi laiko;

24.4. tą pačią dieną iki 9.00 val. informuoti grupės mokytojus, jei vaikas dėl ligos ar kitų priežasčių neatvyksta į darželį.

V. VAIKŲ MAITINIMO ORGANIZAVIMO PROCESO DALYVIAI IR JŲ FUNKCIJOS

25. Už vaikų maitinimo organizavimo proceso vykdymą ir priežiūrą atsako:
- 25.1. Kauno miesto savivaldybės taryba (lopšelio-darželio savininkė):
 - 25.2. skiria lėšų maitinimo patalpoms (virtuvėms, sandėliams, grupių virtuvėlėms) įrengti prižiūrėti, įrangai įsigyti, darbuotojų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms, kitoms išlaidoms, tiesiogiai susijusioms su vaikų maitinimu;
 - 25.3. nustato vaikų dienos maitinimo normą pinigine išraiška, atsižvelgdama į rekomenduojamas paros maistinių medžiagų ir energetines normas;
 - 25.4. nustato mokesčio už vaikų maitinimą lengvatas;
26. Kauno miesto savivaldybės administracija:
- 26.1. vykdo centralizuotus maisto produktų pirkimus, jei tokių produktų nėra viešosios įstaigos CPO LT kataloge, jei netinka viešosios įstaigos CPO LT sutarties sąlygos arba jei nustatoma, kad Kauno miesto savivaldybės administracija gali maisto produktus įsigyti efektyvesniu būdu;
 - 26.2. pagal kompetenciją prižiūri, ar lopšelis-darželis laikosi vaikų maitinimo organizavimo veiklą reglamentuojančių teisės aktų;
27. Biuras – padeda įgyvendinti maitinimo organizavimo procesą, organizuodamas maitinimo organizavimo specialistų ir visuomenės sveikatos specialistų darbą lopšelyje-darželyje;
28. Lopšelio-darželio direktorius:
- 28.1. derina su Biuru ir nustato vaikų maitinimo organizavimo tvarką lopšelyje-darželyje;
 - 28.2. nustato ir tvirtina vaikų maitinimų skaičių dienoje;
 - 28.3. atsako už rizikos veiksnių analizės ir svarbiųjų valdymo taškų (toliau – RVASVT) sistemos arba Taisyklių (RVASVT principų taikymo vadovai) įdiegimą ir jų vykdymo kontrolę;
 - 28.4. priima sprendimą dėl pritaikyto maitinimo ar perspektyvinių valgiaraščių sudarymo;
 - 28.5. teikdamas prašymą Biurui, inicijuoja pritaikyto ar (ir) perspektyvinio valgiaraščio rengimą;
 - 28.6. raštu tvirtina pritaikyto maitinimo ir perspektyvinių valgiaraščius;
 - 28.7. atsako už patvirtinto perspektyvinio valgiaraščio viešinimą lopšelio-darželio interneto svetainėje;
 - 28.8. raštu tvirtina patiekalų receptūras ir technologinius gamybos aprašymus;
 - 28.9. „Valga IS“ patvirtina valgiaraštį-reikalavimą ir jį pasirašo;
 - 28.10. nustato Įstaigos maisto produktų priėmimo (išdavimo, sandėliavimo) tvarką;
 - 28.11. nustato nemokamą maitinimą lopšelyje-darželyje gaunantiems vaikams nemokamo maitinimo teikimo tvarką ir maisto daaviniais – maisto produktais ar pagamintu maistu, esant teisės aktuose nustatytiems aplinkybėms;
 - 28.12. atsako už maisto paramos programų vykdymą ir apskaitą (paraiškų, ataskaitų pildymas, tikslinimas);
 - 28.13. bendrauja su išorės kontroliuojančiomis institucijomis;
 - 28.14. nustato vidaus tvarką tiek darbuotojams, tiek vaikų tėvams, kad vyktų sklandus ir nepertraukiamas maitinimo organizavimo procesas;
 - 28.15. prižiūri, kad gamybinės, maisto produktų sandėliavimo, darbuotojų persirengimo patalpos būtų tvarkingos ir prižiūrėtos, atitiktų teisės aktų reikalavimus;
 - 28.16. prižiūri, kad prietaisai ir įrenginiai, naudojami gamyboje, būtų techniškai tvarkingi, jei reikalaujama – metrologiškai tikrinami, ir eksploatuojami teisės aktų nustatyta tvarka;

- 28.17. vykdo maisto produktų (prireikus – ir maitinimo paslaugos) pirkimą;
 - 28.18. atsako už maisto produktų (prireikus – ir maitinimo paslaugos) sutarčių sudarymą, užtikrinant racionalų lėšų naudojimą, prioritetą teikiant centralizuoto pirkimo sutarčių sudarymui;
 - 28.19. ne vėliau kaip prieš mėnesį informuoja maitinimo organizavimo specialistą ir sandėlininką apie poreikį atlikti produktų asortimento, kiekių ir techninių reikalavimų įvertinimą naujai organizuojamiems maisto produktų pirkimams;
29. Lopšelio-darželio sandėlininkas:
- 29.1. atsako už maisto produktų užsakymus vadovaujantis sudarytomis maisto pirkimo sutartimis ir preliminariais valgiaraščių-reikalavimų duomenimis;
 - 29.2. atsako už maisto produktų sandėliavimą, vykdo savikontrolę;
 - 29.3. priima maisto produktus iš tiekėjų, patikrina maisto produktų kiekius, kainą, kokybę, tinkamumo vartoti terminą, atitiktį sąskaitai faktūrai ar kitam lydimajam dokumentui, maisto higienos ir ženklinimo reikalavimams ir kitiems teisės aktams;
 - 29.4. atlieka maisto produktų sandėlio suderinimą, sutikrina „Valga IS“ likučių ataskaitos duomenis su faktiniais maisto produktų likučiais ne rečiau kaip vieną kartą per mėnesį ir prireikus;
 - 29.5. atlieka maisto produktų sandėlio inventorizaciją ir maisto produktų sandėlio perdavimą (jei yra būtinybė) įstaigoje (ar įstaigos padalinyje), vadovaudamasis Inventorizacijos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 719 „Dėl Inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“;
 - 29.6. gautas maisto produktų sąskaitas faktūras pateikia pasirašyti lopšelio-darželio direktoriui ir suveda į „Valga IS“, toliau jos tvarkomos pagal Įstaigos vidaus tvarkos taisykles;
 - 29.7. pusryčiams skirtus maisto produktus ir pietums skirtus maisto produktus, kuriuos laiko atžvilgiu būtina pradėti ruošti iki sužinant einamos dienos valgančiųjų skaičių, išduoda pagal preliminarųjį valgiaraštį-reikalavimą, kitus produktus – pagal valgiaraštį-reikalavimą;
 - 29.8. pagal valgiaraštį-reikalavimą išduoda maisto produktus į virtuvę (atsiima iš virtuvės). Palyginęs pagal preliminarųjį valgiaraštį-reikalavimą išduotus maisto produktus ir jų kiekius su valgiaraštyje-reikalavime nurodytais maisto produktais ir jų kiekiais ir nustatęs, kad į virtuvę buvo atiduota per daug maisto produktų, atsiima maisto produktus iš virtuvės, virėjui nurodęs, kokių ir kiek maisto produktų turi grąžinti į maisto sandėlį arba nustatęs, kad į virtuvę buvo atiduota per mažai maisto produktų ar (ir) per maži jų kiekiai, į virtuvę išduoda trūkstamus maisto produktus;
 - 29.9. atsako už „Valga IS“ patvirtintų valgiaraščių-reikalavimų nurašymą laiku, t. y. kiekvieną darbo dieną;
 - 29.10. atsako už „Valga IS“ nurašytų valgiaraščių atspausdinimą ir perdavimą lopšelio-darželio direktoriaus tvirtinimui ir pateikimą virtuvės personalui;
 - 29.11. lopšelio-darželio direktoriaus prašymu pateikia atitinkamo laikotarpio maisto produktų asortimentą ir kiekius maisto produktų pirkimams;
 - 29.12. seka maisto produktų sutarčių vertes ar kitas maisto produktų sutarčių sąlygas ir informuoja direktorių ir maitinimo organizavimo specialistą apie maisto produktų sutarčių vertės išpirkimą ar esminės maisto produktų sutarties sąlygos pažeidimą;
 - 29.13. informuoja lopšelio-darželio direktorių, maitinimo organizavimo specialistą apie valgiaraščio- reikalavimo, maisto saugos ir higienos neatitiktį;
30. Lopšelio-darželio virėjas:
- 30.1. laikydamasis Taisyklių reikalavimų gamina maistą pagal perspektyvinį valgiaraštį-reikalavimą ir valgiaraštį-reikalavimą, patiekalo receptūras ir gamybos technologijos aprašymus;

- 30.2. planuoja maitinimų (pusryčių, pietų, vakarienės ir pan.) patiekalų ruošimą taip, kad kuo labiau būtų išvengta maisto produktų ekonominių ir maistingų medžiagų nuostolių ir nebūtų trikdomas maitinimo organizavimo procesas;
 - 30.3. priima maisto produktus iš sandėlio. Priimdamas produktus patikrina, ar produktų kiekis išduodamas vadovaujantis preliminariu valgiaraščiu-reikalavimu ar valgiaraščiu-reikalavimu, taip pat ar produktai kokybiški;
 - 30.4. gražina maisto produktų kiekius, kurie susidarė palyginus pagal preliminarų valgiaraštį-reikalavimą išduotus maisto produktus ir jų kiekius su valgiaraštyje-reikalavime nurodytais maisto produktais ir jų kiekiais, nustačius, kad į virtuvę buvo atiduota per didelis maisto produktų kiekis ir kuriuos nurodo sandėlininkas. Gražindamas maisto produktus virėjas turi vadovautis valgiaraščiu-reikalavimu ar preliminariu valgiaraščiu-reikalavimu, taip pat turi įsitikinti, kad produktai būtų tokios būklės, kad būtų tinkami sandėliuoti nepažeidžiant higienos normų reikalavimų;
 - 30.5. atsako už priimtų maisto produktų tinkamą saugojimą ir naudojimą;
 - 30.6. kartu su maitinimo organizavimo specialistu atlieka kontrolinius maisto produktų (patiekalų) virimus (kepimus, svėrimus);
 - 30.7. atsako už tikslų maisto produktų (patiekalų) atidavimą į grupes pagal valgiaraščius-reikalavimus ar technologinius aprašymus ir valgančiųjų skaičių;
 - 30.8. maisto produktus ir patiekalus į grupes atiduoda pagal nustatytą maisto atsiėmimo grafiką;
 - 30.9. atsako už pagaminto maisto kokybę, patiekalo atitiktį technologinei kortelei, porcijų skaičių, maisto gaminimo ir išdavimo higieną;
 - 30.10. nuosekliai laikosi Taisyklių reikalavimų, stebi, fiksuoja ir kontroliuoja svarbius valdymo taškus;
 - 30.11. informuoja lopšelio-darželio direktorių, maitinimo organizavimo specialistą apie nekokybiškus maisto produktus, valgiaraščio reikalavimo, maisto saugos ir higienos normų neatitiktį;
 - 30.12. pastebėjęs technologinėje kortelėje ar jos aprašyme klaidą, informuoja maitinimo organizavimo specialistą;
31. Lopšelio-darželio ikimokyklinio ugdymo mokytojo padėjėjas:
- 31.1. nuvalo šlapiuoju būdu, prireikus – dezinfekuoja stalus prieš serviravimą;
 - 31.2. serviruoja vaikų maitinimui skirtus stalus, jei pagal ugdymo programą nenumatyta, kad patys vaikai gali serviruoti stalus;
 - 31.3. nurenka indus, sutvarko maitinimo patalpą, išplauna indus ir įrankius;
 - 31.4. parsineša maistą į grupę (ar kitą maitinimo patalpą) iš virtuvės tam skirtuose ženklintuose induose su dangčiais pagal sudarytą maisto išdavimo grafiką;
 - 31.5. atsako už grupės inventorius ženklinimą;
 - 31.6. informuoja Įstaigos direktorių, maitinimo organizavimo specialistą apie valgiaraščio reikalavimo, maisto saugos ir higienos reikalavimų neatitiktį;
32. Lopšelio darželio ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo mokytojas:
- 32.1. atsako už vaikų lankomumo dienyną – kiekvieną darbo dieną tvarko vaikų lankomumo apskaitą, joje nurodo bendrą lankančių vaikų skaičių ir maitinimų skaičių;
 - 32.2. atsako už maisto (patiekalo) porcijos pateikimą vaikui. Porcijos dydis nurodomas valgiaraštyje (skelbiamas vaikų priėmimo-nusirengimo patalpoje);
 - 32.3. informuoja lopšelio-darželio direktorių, maitinimo organizavimo specialistą apie valgiaraščio reikalavimo, maisto saugos ir higienos reikalavimų neatitiktį;
33. Maitinimo organizavimo specialistas:
- 33.1. sudaro perspektyvinius valgiaraščius pagal lopšelio-darželio vaikų maitinimo organizavimo tvarką;
 - 33.2. pagal perspektyvinių valgiaraščių sudarymo tvarką suderina perspektyvinius valgiaraščius su Įstaigos direktoriumi ir Biuro atsakingu asmeniu;

- 33.3. sudaro pritaikyto maitinimo valgiaraščius pagal lopšelio-darželio vaikų maitinimo organizavimo tvarką;
 - 33.4. prireikus pagal teisės aktus ir lopšelio-darželio nustatytą tvarką sudaro maisto davinius – maisto produktais ar pagamintu maistu;
 - 33.5. sudaro valgiaraščius-reikalavimus pagal lopšelio-darželio vaikų maitinimo organizavimo tvarką;
 - 33.6. pateikia lopšelio-darželio direktoriui patvirtinti raštu, virėjui susipažinti perspektyviniuose valgiaraščiuose ir valgiaraščiuose-reikalavimuose nurodytų patiekalų receptūras ir gamybos technologinius aprašymus;
 - 33.7. organizuoja patiekalų kontrolinius virimus (svėrimus, dalijimus);
 - 33.8. kontroliuoja, ar sandėlininkas išduoda maisto produktus vadovaudamasis valgiaraščiu- - reikalavimu;
 - 33.9. kontroliuoja, ar virėjai vadovaujasi valgiaraščiu-reikalavimu ir technologinėmis kortelėmis;
 - 33.10. kontroliuoja, ar virėjai ir kiti lopšelio-darželio darbuotojai laikosi Taisyklių reikalavimų;
 - 33.11. dalyvauja maisto sandėlio inventorizacijoje;
 - 33.12. atsako už lopšelio-darželio personalo higienos priežiūros programą ikimokyklinio ugdymo mokykloje;
 - 33.13. pagal kompetenciją teisės aktuose nustatyta tvarka prižiūri, kad vaikų maitinimas lopšelyje-darželyje atitiktų teisės aktų reikalavimus;
 - 33.14. informuoja raštu lopšelio-darželio direktorių apie valgiaraščio-reikalavimo, maisto saugos ir higienos neatitiktį;
 - 33.15. užpildo maisto produktų pagrindines sutartis, kurios bus pasirašomos vadovaujantis centralizuotais Kauno miesto savivaldybės pirkimais;
 - 33.16. lopšelio-darželio direktoriaus prašymu įvertina perspektyvinio valgiaraščio pakeitimus ir, atsižvelgdamas į juos, pateikia informaciją maisto pirkimams (maisto produktų asortimentas ir techninė specifikacija, kiekis, reikalavimai tiekėjui);
 - 33.17. konsultuoja maitinimo klausimais lopšelio-darželio darbuotojus ir vaikų tėvus (globėjus);
34. Visuomenės sveikatos biuro specialistas:
- 34.1. stebi ir fiksuoja maisto paėmimo iš virtuvės ir maitinimo organizavimą grupėse – ar patiekalai ir gėrimai yra tinkamos temperatūros, maisto iš virtuvės išdavimo ir transportavimo į grupę higiena;
 - 34.2. stebi ir analizuoja maitinimo procesą grupėje, stalų servravimą, patiekalų pateikimą vaikui, maisto dalijimą pagal valgiaraštį, parengia surinktų duomenų suvestinę, mėnesio pabaigoje duomenis pateikia maitinimo organizavimo specialistui ir lopšelio-darželio direktoriui;
 - 34.3. stebi ir vertina naujo perspektyvinio valgiaraščio ir pavienių maisto produktų (patiekalų) populiarumą grupėse, parengia surinktų duomenų suvestinę, duomenis pateikia maitinimo organizavimo specialistui ir lopšelio-darželio direktoriui;
 - 34.4. raštu informuoja lopšelio-darželio direktorių ir maitinimo organizavimo specialistą apie vaikų maisto alergiją ar (ir) maisto ne toleravimą;
 - 34.5. informuoja lopšelio-darželio ar / ir Biuro direktorių apie iškilusius darbo nesklandumus;
 - 34.6. informuoja lopšelio-darželio direktorių, maitinimo organizavimo specialistą apie valgiaraščio-reikalavimo, maisto saugos ir higienos neatitiktį;
 - 34.7. atlieka kitas jam Apraše ir kituose teisės aktuose priskirtas funkcijas.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Lopšelyje-darželyje vaikų maitinimo organizavimo atsakomybės pasiskirstymas:
- 35.1. vaikų mitybos poreikių/pasirinkimų kontrolę – sandėlininkas;
 - 35.2. kokybišką valgiaraščių sudarymą – maitinimo organizavimo specialistas (Kauno m. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojas);
 - 35.3. kokybišką maisto produktų užsakymą – sandėlininkas;
 - 35.4. kokybišką patiekalų gaminimą – virėjos;
 - 35.5. kokybiškos maitinimo paslaugos teikimą – mokytojai ir mokytojų padėjėjai,
 - 35.6. informacinėse sistemose vaikų maitinimo duomenų tikslingą apskaitą - direktoriaus pavaduotoja ugdymui;
 - 35.7. tėvų lėšų, skirtų ugdytinių maitinimui, tikslingą apskaitą – buhalterinės apskaitos specialistas;
 - 35.8. Aprašo sąlygų vykdymą – direktorius.
36. Vaikų maitinimo Įstaigoje kontrolę pagal kompetenciją atlieka Kauno miesto savivaldybės administracijos Centralizuotas vidaus audito skyrius, Kauno miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, kitos teisės aktuose nustatytos institucijos.
37. Įstaigos direktorius supažindina darbuotojus ir vaikų tėvus (globėjus) su Aprašu.
38. Aprašą keičia ar naikina Lopšelio-darželio direktorius.
-

Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo

1 priedas

(vieno iš tėvų (globėjų) vardas, pavardė)

(adresas, telefono numeris)

Kauno lopšelio-darželio "Šilelis"
Direktoriui

**PRAŠYMAS
DĖL ATŠISAKYMO VALGYTI PUSRYČIUS/VAKARIENĘ**

_____ (data)

Kaunas

Prašau leisti mano dukrai/sūnui _____
(vardas, pavardė)

lankančiai(-iam) _____ grupę, nevalgyti pusryčių/vakarienės
(grupė) (pabraukti)

nuo _____. Vaiką paimsime iš darželio iki _____ val.

_____ (parašas)

_____ (vardas, pavardė)

Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo

2 priedas

(vieno iš tėvų (globėjų) vardas, pavardė)

(adresas, telefono numeris)

Kauno lopšelio-darželio "Šilelis"
Direktoriui

**PRAŠYMAS
DĖL ATSIŠAKYMO VALGYTI PUSRYČIUS/VAKARIENĘ NUTRAUKIMO**

(data)

Kaunas

Prašau leisti mano dukrai/sūnui _____
(vardas, pavardė)

lankančiai(-iam) _____ grupę, gauti pilną maitinimą (pusryčius, pietus,
(grupė)

vakarienę) nuo _____.

(parašas)

(vardas, pavardė)

Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo

3 priedas

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

(Telefonas, el. paštas)

Kauno lopšelio-darželio „Šilelis“
Direktoriui

PRAŠYMAS
DĖL MAISTO ATSINEŠIMO IŠ NAMŲ

20 ____ m. _____ mėn. ____ d.

Kaunas

Prašau leisti mano sūnui / dukrai _____
(Vaiko vardas, pavardė)

lankančiam _____ grupei, maitintis namuose pagamintu ir iš namų atsineštu maistu.

Tėvų įsipareigojimai:

1. Prisiimu visišką atsakomybę už namuose paruoštų patiekalų saugą ir kokybę;
2. Susipažinau su draudžiamais maisto produktais išvardytais Tvarkos apraše 19 punkte.
3. Sutinku, kad iš namų atneštas maistas bus laikomas įstaigos virtuvės šaldytuve iki reikiamo maitinimo laiko;
4. Indai, kuriuose bus atnešamas maistas bus skirti ir pritaikyti maistui laikyti bei šildyti mikrobangų krosnelėje;
5. Sutinku, kad iš namų atneštas maistas bus šildomas mikrobangų krosnelėje.

Parašas, vardas, pavardė
Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo

4 priedas

(vardas, pavardė)

(adresas)

(telefonas, el.paštas)

Kauno lopšelio-darželio "Šilelis"
Direktoriui

**SUTIKIMAS
DĖL PRITAIKYTO MAITINIMO VALGIARAŠČIO**

20__ m. _____ mėn. _____ d.

Kaunas

Prašau, kad mano sūnus/dukra

(Vaiko vardas, pavardė, grupė)

būtų maitinamas pagal individualų pritaikyto maitinimo valgiaraštį.

(parašas)

(vardas, pavardė)

Vaikų maitinimo organizavimo tvarkos aprašo

5 priedas

(vardas, pavardė)

(adresas)

(telefonas, el.paštas)

Kauno lopšelio-darželio „Šilelis”
Direktoriui

SUTIKIMAS

DĖL PRITAIKYTO MAITINIMO VALGIARAŠČIO ATSIŠAKYMO

20__ m. _____ mėn. ____ d.

Kaunas

Atsižvelgiant į vaiko sveikatos pažymoje pateiktas gydytojo rekomendacijas,
prašau, neorganizuoti mano sūnaus/dukros

(Vaiko vardas, pavardė, grupė)

maitinamo pagal individualų pritaikytą valgiaraštį.

Prašau, maitinimą organizuoti pagal patvirtintą ugdymo įstaigoje taikomą valgiaraštį.

(parašas)

(vardas, pavardė)

Priedas Nr. 6

KAUNO LOPŠELIS-DARŽELIS „ŠILELIS“

TVIRTINU

DIENOS VALGIARAŠČIO PAKEITIMO SUDERINIMO AKTAS

20 m. mėn. d.

Kaunas

Atsižvelgiant į (susidarius situacijai dėl...) _____

20 ____ m. _____ d. valgiaraštyje Nr. ____ arba valgiaraščio ____ savaitės _____

patiekalas/produktas _____ keičiamas

į _____ patiekalą/ produktą,

SUDERINTA:

Sandėlininkas _____

Maitinimo organizavimo specialistas _____

Virėjas _____